

Kaderbrief 2023 gemeente Eemnes

Van	College		
Aan	Raad	Datum	19-05-2022

Geheim of openbaar (Wet openbaarheid van bestuur)

Document is openbaar

Onderwerp

Kaderbrief

Aanleiding

Het is gebruikelijk om elk jaar een Kadernota aan de raad aan te bieden, zodat uw raad zijn kaderstellende rol voor de begroting kan vervullen. Vanwege de vele financiële onzekerheden, het aantreden van een nieuw kabinet, de start van een nieuw college, de onzekerheid veroorzaakt door de inval in Oekraïne (energie, hoge inflatie, evt. economische schade) en de behoefte om onze ambtelijke organisatie BEL Combinatie gericht en duurzaam te versterken is er meer tijd nodig om alle opties in kaart te brengen.

De meerjarenbegroting van Eemnes 2022 – 2025 was sluitend en is straks ook weer ons vertrekpunt voor de begroting 2023.

	2022	2023	2024	2025
Begroting 2022 inclusief dekkingsplan	-16.599	-201.735	-110.435	-3.641
Beginstand Kadernota 2023	-16.599	-201.735	-110.435	-3.641

Conservatief begroten

De beschikbare ruimte in onze meerjarenraming was beperkt. Helaas lijkt ieder jaar het opstellen van de begroting aangegrepen te worden om de budgetten te verhogen. Dit jaar is uitgangspunt budget 2022 = budget 2023. Op voorhand wordt er **geen enkel** budget aangepast. Bij de Kadernota Ombuigen is met een stofkam door de begroting gegaan en die discussies worden niet heropend.

Coalitieakkoord en Collegeprogramma 2022 – 2026

Op basis van het coalitieakkoord zal het college een collegeprogramma voor de komende vier jaren opstellen. De beleidswensen worden over de komende vier jaren uitgesmeerd.

De budgettaire consequenties worden uiteraard opgenomen in de meerjarenbegroting.

Hierbij willen we nadrukkelijk ook kijken naar wat we in de Regio's samen met anderen kunnen realiseren. Veel opgaven voor gemeenten zijn gelijk, dus meer en betere samenwerking zou ons effectiever kunnen maken en de kosten kunnen gedeeld worden.

Wensen voorgaande Kadernota's

De Kadernota's uit voorgaande jaren hadden beleidsmatige wensen, waarvoor toen geen geld beschikbaar was. Afhankelijk van de ruimte zou er in 2023 – 2025 mogelijk op projectbasis wel (financiële) ruimte kunnen zijn om zaken op te pakken. We denken dan aan bijvoorbeeld de landbouwvisie, met een uitvoeringsbudget en formatie om het uit te voeren. Een wens vanuit de versterking van de BEL Combinatie is formatie op EZ en wellicht de herintroductie van een wijkmanager die als liaison tussen inwoners en ambtelijke apparaat veel kan oppakken.

Algemene Uitkering

Voor de gemeentelijke inkomsten is de Algemene Uitkering van groot belang, het bepaalt de lengte van de polsstok waarmee we kunnen springen. Na het vaststellen van de begroting 2022 (op basis van de meicirculaire 2021) hebben er nog twee circulaire's het licht gezien. Dat levert het volgende beeld op:

Circulaire's 2021	2023	2024	2025	2026
Mutaties septembercirculaire 2021	-366.656	-367.816	-410.542	-410.542
Mutaties decembercirculaire 2021	-67.951	-67.678	-68.814	-68.814
Reservering taakmutaties in stelpost	66.647	65.585	66.416	66.416
Totaal mutaties circulaire's 2021	-367.960	-369.909	-412.940	-412.940

Er is sprake van een behoorlijk voordeel ten opzichte van de begroting, doordat de meicirculaire 2021 was opgesteld door het demissionaire kabinet (beleidsarm) en men door de duur van de formatie noodgedwongen toch een Rijksbegroting 2022 moest opstellen (door vertaald voor gemeenten in een stevige plus).

Kabinet Rutte IV

De nieuwe regering heeft een ambitieus Regeerakkoord opgesteld, de investeringen werken deels door in het accres (groei) voor de gemeenten. Daarnaast is de opschalingskorting voor 2023 t/m 2025 afgeschaft, maar wordt in 2026 wel weer volledig door gevoerd. Die opschalingskorting komt voor Eemnes in 2025 neer op een korting € 256.500, die dus vervalt, maar in 2026 wel weer opduikt. Een behoorlijk bedrag.

Ook is in het regeerakkoord een nieuwe bezuiniging opgenomen op de Jeugdzorg en het advies van de commissie van wijzen, hetgeen ons in 2026 € 236.000 aan inkomsten (compensatie) scheelt.

De investeringsagenda van het kabinet heeft een zwaartepunt voor de jaren 2023 – 2025 en betekent behoorlijk extra inkomsten, die in 2026 (nieuwe regering) ongeveer gehalveerd worden. Het kabinet maakt mooie sier door uitgaven vooral t/m 2025 te plannen en die dus in 2026 wegvallen, zo lijkt het jaar 2026 er financieel mooi uit te zien voor het Rijk, met het tegenovergestelde effect voor gemeenten.

De exacte invulling van het nieuwe regeerakkoord en de vertaling naar de maatstaven in het gemeentefonds is pas bij de meicirculaire bekend. Gelet op de ronde die het kabinet nu maakt om op basis van de tegenvallende Voorjaarsnota **bezuinigingen** te vinden, zal die circulaire vermoedelijk pas begin juni verschijnen. Welke bezuinigen op basis daarvan worden doorgevoerd en hoe die ons gemeenten raakt is nu onzeker. In de maartbrief van de minister van BZK is voor het accres en het vervallen van de opschalingskorting aangegeven wat het effect per inwoner is. Voor Eemnes is dit een behoorlijk positief, helaas tijdelijk t/m 2025, effect. Maar hoe het concreet wordt verdeeld in relatie tot alle maatstaven is nog onduidelijk.

Per saldo is het beeld voor de jaren 2023 – 2025 waarschijnlijk vrij gunstig en voor 2026 **zeer ongunstig**. De VNG spreekt zelfs van een ravijn waarin de gemeentelijke financiën terecht komen door een gat ten opzichte van 2025 van € 2,5 - € 3 mrd. Als dat niet door het Rijk gerepareerd wordt, is dat een uitdaging voor ca. de helft van de gemeenten die er in de herverdeling op achteruit gaan. Het jaar 2026 is het laatste jaar waarnaar onze toezichthouder de Provincie Utrecht kijkt.

Herverdeling gemeentefonds

De herverdeling gemeentefonds wordt per 2023 gewoon door gezet. We hadden in onze meerjarenbegroting een reeks opgenomen van € 15 nadeel in 2023, € 30 in 2024 en € 45 in 2025. De totale achteruitgang voor Eemnes kwam in de concept voorstellen neer op € 80 per inwoner. De minister gebruikt het positieve accres van het Regeerakkoord om de herverdeling er door te drukken, onder het motto geen gemeente gaat er op achteruit. Dat het accres ook en vooral bedoeld is om stijgende kosten, inflatie, lonen etc. te bekostigen wordt voor het gemak vergeten. Wel wordt de invoering aangepast naar € 7,50 (i.p.v. € 15) per inwoner in 2023 en daarna dus jaarlijks wel € 15 per inwoner tm 2025. We leveren dus in 2023 € 7,50, in 2024 € 22,50 en in 2025 € 37,50 per inwoner in (structureel).

Over 2026 is nog geen besluit genomen in afwachting van nader onderzoek en een evaluatie.

Of en wat er met de brede kritiek is gedaan en of dat tot een ander nadeel voor Eemnes dan de eerdere € 80 per inwoner leidt, wordt pas in de meicirculaire duidelijk.

Dekkingsplan 2022 – 2025

In onze meerjarenbegroting heeft uw raad ingestemd met een dekkingsplan, waarbij met name voor de **jeugdzorg** is ingezet op een transformatie. Bij de begroting 2023 zullen we dat dekkingsplan actualiseren. Een transformatie vraagt tijd. We kijken of we op koers liggen, of dat er misschien gericht een tandje bij moet.

Ook de ombuigingen bij het **sociaal domein** zullen we op voortgang en resultaat monitoren.

Voorts hebben we medio 2021 gerapporteerd over de ombuigingen op de andere beleidsvelden. Ook die beoordelen we op voortgang.

Begroting 2023 BEL Combinatie

De BEL Begroting 2023 is conform afspraak een begroting met alleen de noodzakelijke verhogingen, zoals de doorwerking van de nieuwe CAO (en thuiswerken) en het repareren van enkele P-budgetten (vitaliteit, binding en toelagen) die in voorgaande jaren niet zijn opgenomen. Het is goed dat hiervoor nu budget voor is opgenomen. Dat betekent ook dat met deze begroting de BEL Combinatie beter in control komt, doordat er nu taakstellende budgetten beschikbaar komen.

De grootste claim komt voort uit de CAO-afspraken die afgedekt zijn en waarvoor we naar verwachting in de meicirculaire 2023 de compensatie (loon- en prijsbijstelling) krijgen. Voorts is een stelpost voor inflatie opgenomen, die stelpost moet nog nader invulling krijgen.

Structureel betekent het een beslag op de middelen van ca. € 250.000.

Investeren in de BEL Combinatie

Onze dienstverlening en de mate waarin we een bestuurskrachtige gemeente zijn, wordt mede bepaald door onze ambtelijke organisatie de BEL Combinatie. Op ruim 200 fte hadden we op 1 januari ruim 40 vacatures, die overigens deels wel gewoon via inhuur worden vervuld. In 2022 is voortvarend gestart met werving en dat verloopt behoorlijk succesvol. Veel nieuwe medewerkers zijn in 2022 in dienst gekomen. Er zijn echter ook lastig te vervullen vacatures, met name bij het fysiek domein. Dat is een breed gegeven in gemeenteland. Ook zijn we op onderdelen kwetsbaar geworden. De interim-directeur brengt samen met het MT en de medewerkers in kaart waar onze kracht ligt, wat er beter kan en waar we gericht moeten investeren. Een meerjarenkeuzenota wordt hiervoor opgesteld en tussentijds wordt uw raad bijgepraat over de voortgang.

Toenemende eisen op gebied van de Wet Open Overheid, digitalisering, Informatiebeleid en ICT zullen de komende jaren ook investeringen vragen. Ook hier is het zaak bij te blijven, kansen te benutten, maar ook om ICT in te zetten om werkdruk te verminderen of besparingen te realiseren. Ook is het gebouw na 12 jaar wel toe aan wat herstel en meubilair aan vervanging. We willen een moderne uitstraling, om zo ook nieuw en jong personeel binnen te halen. We worden geen Google (workation), maar willen ook geen al te klassiek ambtelijke uitstraling.

De planning is dat de meerjarenkeuzenota in september aan de raden wordt aangeboden. Dat betekent dat de financiële gevolgen in de begroting 2023 (deze wordt juli – augustus opgesteld) kan worden meegenomen.

Verbonden partijen

De meeste verbonden partijen hebben hun begroting 2023 aangeleverd en voor VRU € 23.000, GGDrU € 9.000 en RUD € 3.000 betekent dit een beslag op de ruimte van € 35.000.

De uitgaven via de Regio G&V (sociaal domein en vervoer) en apparaatskosten SOZA HBEL (ook hier vooral CAO) zullen worden geactualiseerd en opgenomen in de begroting 2023.

Stelpost indexatie subsidies

Jaarlijks nemen we een stelpost subsidies op van € 50.000 in de Kadernota. De werkelijk aangevraagde bedragen voor 2023 worden nu direct opgenomen in de begroting, maar het beslag op de financiële ruimte zal ongeveer in die orde van grootte zijn.

Resumerend: wat is het perspectief

De extra middelen uit de september/decembercirculaires en de indicaties op basis van het Regeerakkoord Rutte IV leiden tot en met 2025 naar verwachting tot een positief beeld. Een slag om de arm moet gemaakt worden voor de actualisatie van de budgetten Jeugdzorg, Sociaal Domein en de Ombuigingen. Er is dan ook (bescheiden) ruimte om te investeren in de BEL Combinatie en in wensen voor Eemnes.

Uitdagend is het jaar 2026. Ten opzichte van 2025 krijgen we dan ca. € 600.000 minder uit het gemeentefonds. Dat is op basis van de huidige inzichten. Als we daarbovenop ook nog eens € 15 per inwoner herverdeling optellen, dan is het voor Eemnes een hele forse uitdaging en waarschijnlijk voor veel gemeenten een schier onmogelijke opgave.